

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

43. Quædam de Romanis Pontificib. generatim dicuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Secunda, vt abrogato Patritio Praefectus restitueretur: Tertia, vt Senatores annui ex Pontificis auctoritate crearentur: qui in Pontificis verba iurarent, & Sacramento fidei dem, pacem, si opus esset subsidium Ecclesiae Romanae mitterent. Quarta, vt Populus Romanus Basilicam Vaticanam, & reddidit S. Petri, quos bello durante occupauerant, libere & integre restituerent: Quinta, vt vestigalia, & reddidit publici in potestate Pontificis essent, ea lege, vt tertia pars in populi vsu cederet. Sexta, vt Romanae Ecclesiae & summi Pontificis maiestatem, honorem, & potestatem, Senatus, Populusque Romanus coleret, & tueretur. Septima, vt Rom. Pont. Senatoribus, Iudicibus, Aduocatis, Seriniarijs, & Senatus ministris consuetas largitiones & donatiua, quae Presbyteria vocantur, & tunc temporibus tribueret. Octaua, vt idem Pontifex certam annuam pensionem pro muris Urbis restituendis petiolleret. Nona, vt Tusculum solo aequari Romanum, ad eam expeditionem iuaret: ea tamen lege, vt eo diruto ager, & homines in potestate Ecclesiae Romanae essent. Has conditiones Pontifex, & Populus Romanus iurauerunt. Postea diuturna quies, & tranquilla Ecclesiae tempora consecuta sunt. Continentur huiusmodi conditiones apud Cincium Camerarium in libro *Censuum S. R. E.* ex quo accepit Ciaconius in vita Clementis III. Meminit praedictae discordiae inter Populum, & Pontificem Romanum. Ocho Frisingensis Episcopus libro septimo, *Historia, & libro primo, de Gestis Arnobardi Imperatoris*, & Abbas Vitergenfis, & Scriptor incerti nominis *Vitarum Pontificiarum Bibliotheca Palatina*, ex quibus sumptere Onuphrius, & Ciaconius.

CAP. XLI.

De Rotae Auditoribus.

Ex vniuerso Christianorum orbe ad Pontificem litigatores causas de beneficijs Ecclesiasticis, & alijs rebus deferre solent, has causas expedire consuevit Pontifex per viros vtriusque iuris peritos: qui quoniam in Cappella Pontificia Papae assistebant, Cappellani summi Pontificis olim dicebantur, & Auditores facti Patritij: hodie Auditores Rotae dicuntur, quod in orbem sedentes, controuersias & causas examinant. In hoc Auditorio cuncta iuxta doctrinam, prudentiam, & aequitatem, & iustitiam, & integritatem definiuntur. Sunt Auditores duodecim: ad hunc enim numerum eos Sixtus IV. reduxit.

CAP. XLII.

De Aduocatis Consistorialibus.

In electionibus Episcoporum, quae in Consistorio fieri solent, plerumque apparent aliqua, quae opponi & obijci solent, ne Episcopi electio, institutio, vel confirmatio fiat. Quapropter ne vnicuique passim liceret hoc munus apud sacrum Cardinalium Senatum obire, Pontifices Romani constituerunt decem viros, qui essent egregij Iurisconsulti, qui que non nisi solemniter eorum publico periculo intra hunc ordinem admitterentur: hi vocantur Aduocati Consistoriales: quorum est aliquid opponere & obijcere seruato iuris ordine, antequam Episcopi eligantur, instituantur, vel confirmantur.

CAP. XLIII.

Quaedam de Romanis Pontificibus generatim dicuntur.

Primo quaeritur, Quotnam Romani Pontifices post S. Petrum vsque ad Paulum Quintum, qui nunc Eccle-

sia praesidet, continuato ordine successerint? Respondeo, successisse ducentos triginta septem.

Secundo quaeritur, Quotnam ex his martyrij palmam post S. Petrum consecuti fuerint? Respondeo, vt supra duos, & sunt hi, qui sequuntur: Linus, Cletus, Clemeus, Anacletus, Euarius, Alexander, Sixtus, Telephorus, Higinus, Pius, Aniceus, Socher, Eleutherius, Victor, Zepherinus, Callistus, Vibanus, Pontianus, Antherus, Fabianus, Corneus, Lucius, Stephanus, Sixtus II. Felix, Eutychianus, Caius, Marcellinus, Marcellus, qui Petri sedem tenuerunt eo ordine, quo dixi: Et post hos Iohannes Primus, Siluerius, Martinus I. qui diuersis temporibus Ecclesiae Catholicae praesuerunt.

De Dionysio, qui Sixto II. successit dubitatur, An fuerit martyrium passus: Ciaconius de vitis & gestis Pontificum, ceterum Romae naturali morbo decessisse, eo quod diu Pontificatum tenuit, scilicet vndecim annis inter multas & magnas Ecclesiae persecutiones, & verisimile non est, tot annos vixisse, si martyrio coronatus fuit. Item quia nemo eum inter martyres enumerat. Accedit, quod eius obitus contigerit in tranquillo Ecclesiae statu, pace nimium data à Gallieno Imperatore per publica edicta Christianis Insuper liber de Romanis Pontificibus, eum Confessorem nominat. Martyrologium Romanum die 26. Decembris sic habet: *Item Roma via Appia depositio Sancti Dionysii Papae, qui multis pro Ecclesia impensis laboribus, fidei documentis clarus effulsit.* Martinus Polonus dicit: *Et hic martyrio coronatus.* Onuphrius in Chronico ait: *Occisus 7. Kalendis Ianuar. anno ducentesimo sexagesimo nono.*

Tertio quaeritur, Quotnam de Romanis Pontificibus fuerint post Sanctum Petrum, inter sanctos Confessores relati? Respondeo, triginta septem absque vlla controuersia. Sunt hi videlicet qui sequuntur: Eusebius, de quo *Martyrologia, Rom. Beda, Vsuaridi, & Adonis die 26. Septembris, Melchisedech, de quo eadem Martyrologia die 10. Decembris, Syluester. Martyrologia eadem die 31. Decembris. Marcus. Eadem Martyrologia die 7. Octobris Iulius. Eadem Martyrologia die 12. Aprilis. Damasus. Eadem Martyrologia die 11. Decembris. Syricus. Beda. 6. Kalend. Decembris. Molan. in Martyr. 18. Nouembris. Anastasius Martyrologia praedicta die 17. Aprilis. Inno. Eadem Martyrologia die 18. Iunii. Zosimus. Martyrologium Beda, & Romanum die 26. Decembris. Bonifacius primus. Martyrologium Romanum die 25. Octobris. Caesarius Primus. Martyrologia Romanum, Beda, Vsuaridi, Adonis die 6. Aprilis. Sixtus Tertius. supra dicta Martyrologia die 28. Martij. Leo Primus. eadem Martyrologia in die 11. Aprilis. Hilarius. eadem Martyrologia die 10. Septembris. Simplicius. eadem Martyrolog. die 2. Martij. Felix Tertius. Martyrologium Romanum die 30. Ianuarij. Gelasius Primus. Martyrologium Romanum, Beda, & Vsuaridi die 21. Nouemb. Symmachus in Martyrologio Romano Beda, & Vsuaridi, die 19. Iulij. Hormisdas Martyrologium Beda, & Romanum die sexta Augusti. Felix Quartus, Martyrologium Romanum die vigesima quinta Februarij.*

Agapetus, Beda in suo Martyrologio 10. Kalend. Maij Rom. Martyrologium die 20. Septembris. Gregorius Magnus. Martyrologia omnia die 12. Martij. Bonifacius IV. Martyrologium Romanum die 15. Maij. Deus dedit, Martyrologium Romanum die 8. Nouembris. Eugenius Primus. Martyrologium Romanum die secunda Iunii. Agatho. Martyrologium Romanum die 10. Ianuarij. Leo II. omnia Martyrologia die 28. Iunii. Benedictus II. Beda, & Romanum Martyrologium in die 7. Maij. Gregorius II. Beda, Ado, & Romanum Martyrologium die 13. Februarij. Gregorius III. de quo omnia Martyrologia, die 28. Nouembris.

Zacharias, de eo Ado, & Romanum Martyrologium die 15. Martij. Leo IV. de eo Martyrologium Romanum die 17. Iulij sic habet: *Roma deposito S. Leonis Papae Quartij. Leo IX. de quo Martyrologium Rom. die 19. Aprilis sic ait: Roma S. Leonis Papae IX. virtutum & miraculorum laude insignis. Gregor. VII. de quo in Martyrologio Romano die 15. Maij sic dicitur:*

tur: *Salerni depositio B. Gregor. Papa VII. Ecclesiastica libertatis propugnatoris, & defensoris accerimus.*

Cælestinus V. de quo in *Martyrologio Romano die 19 Maij* sic est: *Eodem die Sancti Petri de Morono, qui ex Anachoreta summus Pontifex creatus, dictus est Cælestinus Quintus: sed Pontificatu se abdicans, & in solitudine religiosam vitam agens, virtutibus, & miraculis clarus, migravit ad Dominum.*

De Liberio dubitatur, An sit Sanctorum Conf. sctorum numero adscriptus? Ciaconius sic ait: *Objt. Roma 8. Kal. Oct. quo die anniversaria celebritate natalis eius ab Ecclesia recolitur.*

Onuphrius quoque eum ponit inter Sanctos. Certe Ambrosius *lib. 3. de Virginitate*, laudat eum tanquam Sanctum. Sic Basilus *Epist. 74. Hilarius libro aduersus Constantinum Imperatorem. Epiphanius Hæresi 75.*

Diuinae providentiæ fuisse videtur, ut nullus Romanorum Pontificum à Fide Catholica defecerit, cum tamen multi ex quatuor præcipuis Orientis Patriarchis vsque ad annum Domini fere 800. aberrauerint à Fide: nimirum ex Constantinopolitanis Eusebius Ariarius, qui fuit primus Episcopus Beryti: Macedonius Hæresiarcha, qui Spiritus sancti Diuinitatem negauit: Nestorius Hæresiarcha, qui duas posuit in Christo Domino personas: Demophilus Ariarius, Anchinus, Eudoxius Cilix, Erychius, qui primum carnis Resurrectioem negauit: Sed Gregorij Magni opera respicit, sententia reprobata. Sergius, Pyrrhus, Paulus III. Petrus, Timotheus, omnes Monothelitæ. Ioan. Monothelita, & Iconomachus, Anastasius, Constantinus II. Niceta, Theodorus, omnes Iconomachi. Ex Antiochenis, Paulus Samosatensis Hæresiarcha, Eulalius, Euphronius Cæsariensis, Euphronius Cappadox, Placidus, Stephanus Lydes, Leontius Phryx, Eudoxius, Cilix, Metetius, Euzoius, Dorotheus, Euagrius, omnes Ariari, Petrus Gnaphæus, Seuerus Monachus, Anastasius Tertius Iacobita, Macharius Monothelita.

Ex Alexandrinis Eusebius Edessenus, Georgius Cappadox, Lucius, omnes Ariari, Dioscorus Eurychianus, Petrus Mogus, qui fuit Acephalus Hæreticus.

Ex Hierosolymitanis, Hieronnius, Heraclius, Hilarius, Eustachius, omnes Ariari.

Quarto quaeritur, Quotnam ex Monasticis, vel Religiosis Ordinibus fuerint assumpti, & creati Roman. Pontifices: Respondeo, fuisse quinquaginta duos, nimirum hos qui sequuntur: Dionysius Monachus, siue potius anachoreta. Nam eo tempore eremita & anachoretae erant solitariam vitam agentes, potius, quam Monachi in commune habitantes. Trithemius in *lib. de viris illustribus*. Ordinis Sancti Benedicti numerat ex suo Ordine Decem, & octo Roman. Pontifices, qui sunt Gregor. Primus, Bonifacius Quartus, Adeodatus Agatho, Stephan. Tertius, Leo Quartus, Leo Quintus, Siluester Secundus, Stephanus Nonus, Gregorius Septimus, Victor Tertius, Urbanus Secundus, Paschalis Secundus, Gelasius Secundus, Anastasius Quartus, Adrianus Quartus, Clemens Sextus, Urbanus Quintus. Sed certe Trithemius confuse Pontificum numerat ex ordine Sancti Benedicti assumptos. Nam Gregorius Septimus, Urbanus Secundus, Paschalis Secundus, Urbanus Quintus fuerunt Cluniacenses Monachi: Anastasius Quartus, & Adrianus Quartus fuerunt Canonici Regulares, non Benedictini Monachi, Gregorius Primus & Agatho quamuis secundum communem Historicorum sententiam fuisse dicantur ex Ordine S. Benedicti, secundum aliorum tamen sententiam fuerunt ex Ordine S. Egidij, qui ante S. Benedictum in provincia Valeria Marforum iuxta Albanum, & Lacum Pucinum Monasterium erexit, & Monachis in eo positus praefuit. Ex Gregorio ipso in *Dialogis li. 4. ca. 15. & 32. & 55. & lib. 1. cap. 4. & Hom. 34. & 40. in Euangelia, & lib. 9. Registri. Ep. 32.* constat, Valentium praefuisse sibi Abbatem in Monasterio in Cluio Seauri. At Monachi Cassinates Lon-

gobardorum impetum & furiam fugientes, in Vibem uenerunt, & apud Lateranensem Basilicam Monasterium sibi datum habuerunt, cui praefuit primus Abbas Valentinianus, deinde Simplicius, post eum Honoratus, in Monasterio vero S. Andree, quod erat Ordinis S. Egidij, primus praefuit Abbas Valentinus, deinde Maximianus, tertio loco Pretiosus, quarto Probus. Omisit vero Trithemius Gregorium II. Zachariam Leonem III. Paschalem I. Gregorium IV. Gregorium VIII. Ioannem IX. qui fuerunt ex Ordine S. Benedicti. Si igitur communem sententiam sequamur, ex familia S. Benedicti fuerunt assumpti ad Rom. Pontificatum decem & octo, nimirum Gregor. I. Bonifacius IV. Adeodatus, Agatho, Stephanus III. Greg. II. Zachar. Paschalis I. Leo IV. Leo V. Siluester II. Stephanus IX. Victor III. Gregor. IV. Clemens VI. Grego. VIII. Io. IX. Gelaf. II.

Ex ordine Canonorum Regularium fuerunt decem & octo Romani Pont. Leo II. Benedictus II. Sergius I. Benedictus IV. Eugenius I. Sergius II. Benedictus III. Formosus Candus. Stephanus II. Alexander II. Honorius II. Innocentius II. Lucius II. Anastasius IV. Hadr. IV. Alex. III. Inno. III.

Ex Ordine Cluniacensium quatuor fuerunt Pontifices Rom. Gregor. VII. Urbanus II. Paschalis II. Urbanus V.

Ex Ordine Cisterciensium duo, Eugenius III. & Benedictus XII.

Ex familia Dominicana tres, Innocentius V. Benedictus XI. Pius V.

Ex Franciscanorum instituto quatuor, Nicolaus IV. Alexander V. Sixtus IV. & Sixtus V.

Ex Eremita factus est summus Pontifex Petrus cognomento de Morono, qui dictus est Cælestinus V. qui fuit auctor, & partus eorum, qui dicuntur Cælestini, militantes sub Regula Sancti Benedicti.

Fuit quoque primum Eremita, & deinde ad summum Pontificatum euectus Paulus Quartus, institutor, & pater Clericorum, qui dicuntur Theatini. *Platus de Bonifacius Religiosus li. 2. ca. 28.* secutus Auctorem libri, qui dicitur Cathedra Pontificalis, ait fuisse Monachos, Pelagium Primum, & Benedictum Primum. Sit penes ipsum fides: ego alium Auctorem non legi qui id tradiderit.

Gubernata est ecclesia 44. aut 45. annis per Pontifices Monachos sibi continenter succedentes, videlicet Greg. VI. Victor III. Urbanus III. Paschalem II. & Geladium II.

Quinto quaeritur, Quinam primus à Romanis Pontificibus ceperit nomen mutare? Platina Martinum Polonium secutus, dicit fuisse, Sergium Secundum, qui antea Os porci vocabatur, nomine videlicet indigno Pontificia dignitate & maiestate. Hoc alij negant: quia Anastasius Bibliothecarius dicit eum ante Pontificatum appellatum fuisse Sergium. Adrianus Tertius nomen mutauit: nam antea Agapetus vocabatur.

Stephanus V. post eum, qui antea Basilius nominabatur: at non mutauit nomen qui proxime secuti sunt Pontifices.

Ioannes quoque Duodecimus ante Pontificatum Octauianus nominabatur: qui, ut scribit *Enchir. Bibliothecarius*, Gentili nomine omisso, tanquam parum maiestatem & Religionem Pontificiam decente, se Ioan. vocauit. Verum se quoque videtur, quod ait Ciaconius in Ioan. XII. rem hanc introductam paulatim quasi in legem transiisse: nam cum ex Germania & Gallia aliqui Rom. Pont. crearentur: eo quod Barbaris nominibus appellabantur, videlicet Bruno, Gerebertus, Suidgerus, Popo, Gerebardus, Fredericus, Gerardus, Carolus, Anselmus, Ildebrandus, nomina mutarunt, & vocati sunt Gregorius Quintus, Siluester II. Clemens II. Damascus II. Victor II. Stephanus IX. Nicolaus II. Honorius II. Alexander II. Gregor. X. & ita post eos factum est, quasi lex perpetua. quamuis Adrianus VI. & Marcellus II. sua nomina retinuerint.

Sexto quæritur, Quinam ex nobili genere sint creati summi Pontifices: & contra, Quinam ex humili loco nati, sine ad summum Pontificatum euecti?

Ex nobili familia Romana Comitum, quæ vulgo dicitur de Conti, assumpti sunt ad Pontificatum decem: Sergius Tertius, Ioannes vndecimus, Ioannes Duodecimus, Bonifacius Septimus, Benedictus Octauus, Ioannes Decimus quartus, Benedictus Nonus, Innocentius Tertius, Gregorius Nonus, Alexander Quartus.

Ex familia Romana Sabellorum, duo, Honorius Tertius, & Honorius Quartus. Ex Caietana familia Romana duo, Gelasius II. & Bonifacius VIII. Ex qua familia Cardinalis erat Ioan. Caietanus tempore Urbani II.

Ex familia Romana Vrsinorum vnus Nicolaus III. Ex qua familia Cardinalis erat tempore Eugenij Tertij, Iordanus Vrsinus Romanus.

Ex familia Columenensium, vnus Martinus V. ex hac familia tempore Paschalis II. erat Petrus Columna nobilis Romanus, qui Gabios, Zagarolum, Columen, Castella habebat.

Ex gente Romana Farnesii, vnus Paulus Tertius, ex hac familia Petrus Farnesius, Prudentius, & Ranutus Romanus Pontificibus, Paschali II. Innocentio II. Innocentio III. contra Sedis Apostolicæ hostes studium, & operam præstitērunt.

Ex familia item Romana Cincia, vnus, scilicet Ioannis IX.

Ex familia Genuesi Flisca, duo, Innocentius IV. & Adrianus V.

Ex familia Senensi Piccolominea, duo, Pius II. & Pius III.

Ex familia Saonensi, Roborea dicta vulgo della Ruonera duo, Sixtus IV. & Iulius II.

Ex familia Hispanica Valentina Borgia duo, Calixtus III. Alexander VI.

Ex familia Florentina Medicea, duo, Leo X. Clemens VII. Leo XI. qui anno, quo hæc secunda pars excudebatur, creatus & defunctus est.

Ex familia nobilissima Vicecomitum Mediolanensium vnus Gregorius X.

Ex familia Mediolanensi Medicea, vnus, Pius Quartus.

Ex familia Mediolanensi Cribellorum, vnus, Urbanus Tertius.

Ex familia item Mediolanensi Sfondratorum, vnus, Gregorius XIV.

Contra, ex humili loco nati ad summum Pontificatum eleuati sunt Ioannes Decimus septimus, Cælestinus Secundus, Eugenius Tertius, Adrianus Quartus, Urbanus Quartus, cuius pater fuit tutor veteramentarius: Martinus IV. Nicolaus I. Benedictus XI. Ioannes XXII. qui dicitur habuisse patrem veteramentarium. Adrianus VI. cuius pater texturam pannorum sericorum exercuit. Sixtus V.

Rarum esse videtur, vt bis duo fratres, vnus post alterum fuerint Rom. Pontifices creati, Stephanus II. & post Paulus I. frater eius, & Benedictus VIII. & qui eum secutus est Ioannes XIX. eius frater.

Ex Romanis Pontificibus quatuor aut quinque ad bellum processisse leguntur, Ioannes Decimus, Leo Nonus, Innocentius Secundus, Gregorius Sextus, & Iulius Secundus.

Ioanne X. Petri Sedem tenente Saraceni vicini Urbis loca crebris incursionibus vexabant, quorum crudelitate commorus Ioannes Pontifex consilio communicato cum Atenupho Beneuenti & Capuæ Principe legatos ad Græcum Imperatorem Constantinum, cuius etiam provincias Apuliam & Calabriam Saraceni inuaserant, & ad Spoletinos, & Camertes misit, & vt secum arma aduersus Barbaros esepertent, inuitat: Prælio cum Saracenis commisso, ita feliciter nostri pugnauerunt, vt ne vnus quidem ex hostibus super fuerit, qui domum acceptæ cladis nun-

ciuu perferret. Contigit hæc victoria Christianorum, mensè Augusto Anno Domini 91, & fama fuit, SS. Apostolos Petrum, & Paulum visos esse à Christianis in eo prælio.

Leo Nonus ad bellum contra Nortmannos Ecclesiæ patrimonium inuadentes processit octauo Calend. Iulias Anno Domini 1053. Prælium est commissum, & primo loco Nortmanni loco nostro cesserunt: sed collectis copijs Pontificium exercitum ex improviso aggressi, ita circum uenerunt, vt Lombardos milites in fugam uertent: Germanos, ad vnum prope omnes occiderunt. Leo Pontifex ex prælio in castellum trepidus se recepit, acriterq; obfessus, tandem reddita Nortmannis, quam ademerat, factorum communiõne, se dedit, & incolomis ab Nunfido Beneuentum honorifice deductus est, & inde Capuam: vnde Pontifex post duodecim dies Romam redijt.

Innocentius II. Rogerio Siciliae Regi bellum intulit, eo quod electiones Episcoporum & Abbatum ad se contra Canones & iura trahebat, & quædam Ecclesiasticæ ditionis loca per vim occupauerat. Comparato igitur Romanorum exercitu Innocentius, Leonis IX exemplum secutus, aduersus illum progressus, eundem exitum habuit, quem Leo IX. Nam primum Rogerium ad S. Germanum obuiam factum Cassinatis Ecclesiæ locis eiecit, & in castrum Gallurij compulsum obsedit. Verum Gulielmo Rogerij filio Tarenti Principe cum firma militum manu superueniente, Pontificius exercitus est prostratus: ipse Innocentius cum Cardinalibus captus est 19. Calend. Augusti anno sal. 1139. Rex vero obsidione liberatus, Pontificem honorifice, vt decuit, Neapolim deduxit. Ibi pacis mentione utrimq; facta, res inter Pontificem & Nortmannos ita composita est. Rogerius Innocentium custodia, Innocentius Rogerium anathemate soluit, eumq; Regem Siciliae, Ducem Apulias, & Calabriae, & Principem Capuæ appellauit, & Beneficiarium, seu Feudatarium Ecclesiæ restitueret, & electiones Episcoporum, & Abbatum liberas secundum Canones, & decreta relinqueret. Anno II. inde Rogerius Innocentium cum honore Beneuentum perduxit, & Pontifex Romam redijt.

De Gregorio VI. Gilbertus historiarum scriptor affirmat, eum bene de Ecclesiæ Dei meritum esse, cum Sedis Apostolicæ dignitatem negligentia priorum Pontificum labefactam sua auctoritate restituerat. Nam breui ditionem Ecclesiæ recuperauit, & latrones circa urbem grassantes, quorum seueritia peregrini Romam religionis causa venientes aut spoliabantur, aut necabantur, è medio sustulit, quos prius execrationibus, & interditiõis damnauit, deinde vi & armis perdomuit.

Leo Episcopus Cardinalis Hostiensis, & Monachus Benedictinus in Historia Cassinensi scribit, Gregorium militum exercitum collegisse, & Ecclesiæ bona & iura recuperasse. Sed cum Henrico Cæsare prælio commisso victum fuisset. Addit præterea eum iam mortuum, sepulturam in Basilica S. Petri Apostoli delegisse. Cumq; nonnulli indignum esse dicerent huiusmodi sepultura, eo quod bellis fuisset implicatus: refert idem Leo Gregorium dixisse, vt saltem cadauer suum pro foribus Basilicæ poneretur, foresq; concluderentur, futurum quod Deus iussisset. Id eum ita factum esse, aperta repentini turbis, vt ostia paruerunt, & inde corpus in templum est illatum. Quare exequiis sunt ei factæ honorifice. Penes hunc Auctorem sic huius rei fides: Alij enim id non probant, dicentes eum diem suum obiisse in Cluniacensi monasterio.

Iulius II. Pontificatu firmato cum totam Ecclesiasticam ditionem labefactam, & occupatam conspexisset, non ad recuperandum solum, quæ amissa erant, sed etiam amplificanda animam adiecit. Nemo superiorum Pontificum Petri patrimonium maiore animi præstantia defendit, aut latius proferre contendit.

Septimo quæritur, quinam Romani Pontifices Imperatores Romanorum anathemate obstrinxerunt, & qui-

Sigon.
de Reg.
gno Ita.
lia lib.
8. anno
1053.

Sigon.
de Reg.
Italia.
lib. 11.
an. 1139

nam contra eisdem Imperatores Pontificiam potestatem & auctoritatem constanter, intrepide, acriterque defenderint, & Imperatores Regno & Imperio priuauerint?

In primis, Felix, qui in locum Liberij Papæ tanquam Vicarius Urbis electus est, Liberio Pontifice in exilium misso Constantium Imperatorem Arrianum damnavit.

Innocentius Primus anathematis sententiam tulit in Arcadium Imperatorem, & Eudoxam Augustam, eo quod ipsis consentientibus, episcoporum conciliabulum Ioannem Chrysostr. in exilium miserat.

Constantinus Papa Philippici Imperatoris hæretici impietati constanter resistit: Philippicus enim Imperio accepto vi Synodi acta euertere conabatur, & fractam abiectionemque Monothelitarum hæresim excitabat, & nouam etiam hæresim inuicere in ecclesiam conabatur. Nam factas imagines nulla veneratione colendas, & nullo loco ac numero esse habendas dicebat. Vnde picturam vi Concilij à Basilica abradere, & sanctas omnes imagines à templo abolere præcepit. Hac re cognita Constantinus Papa Synodum Romæ conuocauit, & omnium episcoporum consensu debitus cultus sacris imaginibus est restitutus, & Senatus, & populus Romanus auctoritate ipsius Constantini Papæ decreuerunt, ne Philippici Imperatoris hæretici litteræ, aut nunciij reciperentur, & Constantinus ipse præcepit, ne imago eius, vt consueuerat, in templum inferretur, neque nomen in sacrorum solemnibus ederetur.

Gregorius Secundus litteris ad Leonem Tertium Imperatorem Iconomachum missis, eum sæpius admonuit ne sacras imagines euerteret, quod cum Imperator non fecisset, Gregorius illum, & socios, & consilij eius patres, habita episcoporum Synodo anathemate obstrinxit, & vestigalia ad id vsque tempus persolui solita pendere Italianam gentem prohibuit, & Romani omnes ipsius Gregorij auctoritate, sese à Leonis imperio subtraxerunt.

Leo Tertius cum Imperatores Constantinopolitani fuissent Schismatici & Hæretici, imperium contra eos diuisit, Occidentis Imperatore Carolo Magno Francorum Rege delecto, vt haberet ecclesia Romana Patronum, tutorem, & defensorem contra sediciosos, Schismaticos, Hæreticos, & quosuis alios Catholicæ religionis hostes: hoc enim munus & officium Constantinopolitani Imperatores obire & exequi debebant, at id omnino neglexerant, quia vt dixi plerique eorum Schismatici, & Hæretici, & Hæreticorum fautores fuerant.

Adrianus Tertius instantibus Principibus Romanis initio sui Pontificatus, nimirum anno 884. non dubitauit sese Imperatorum potentiam opponere, vnde duo decreta constituit, vnum pro Romanæ ecclesiæ libertate tuenda, alterum pro Romani populi, & Italiæ dignitate & auctoritate.

Primum quidem, ne in cresendo Pontifice, aut consecrando, vlla Imperatoria auctoritas expectaretur, vt antea solebat, vtque libera penitus essent & Cleri, & populi suffragia. Alterum, vt moriente Imperatore Carolo III. cognomento Craſſo, sine filijs, regnum Italiæ Italicis Principibus vna cum titulo imperij traderetur.

Ioannes Pontifex eo nomine XII. cum multa indigna pateretur, ob nimiam potentiam & crudelitatem Berengarij, & Adalberti filij eius, qui tunc in Italia Imperatoriam potestatem exercebant, an. sal. 960. Ioannem Diaconum Cardinalem, & Azonem Scriuarium ad Othonem I. Germanorum Regem, Legatos cum litteris, in Saxoniam misit, dicens, Berengarium & Adalbertum crudeliter ac tyrannice Ecclesiam, & totam Italiam diuexare. Vnde precabatur eum, vt pro Christianæ religionis bono, & totius Italiæ salute, Caroli Magni exemplo, à seua eorum tyrannide Romam & Italiam vindicaret. Id si fecisset se eum Augustalibus insignibus ornaturum, & tanquam summum ecclesiæ propugnatorem, Imperatorem Romanorum creaturum.

Otho Pontifici promisit se Romanum venturum, quod & re ipsa præstitit. Venientem Othonem Romam lætissimis animis & mirabili benigni occurſus spectaculo, Romani exceperunt. Ingressum in Urbem, ad pedes Pontificis se submittentem in Vaticanæ Basilicæ gradibus Ioannes Pontifex amplexus est, & in templum deduxit, & sacris solemnibus ceremoniis celebratis, inuinxit, & Imperiali diademate coronauit 8. Kalend. Ianuarij anno sal. 962. vniuerso populo & Clero certatim faustis vocibus acclamante, [Augusto Imperatori felicitatem, & victoriam.] & ita auctoritate Pontificia Imperium est translatum ad Germanos contra sediciosos & tyrannos Principes in Italia dominantibus.

Gregorius VII. Henricum Tertium Imperatorem sæpe monuit, ne episcopatus & Abbatis conferret contra canones & iura: Noluit Henricus parere, sed potius ecclesias simoniae vendebat.

Gregorius conuocata Synodo, cum anathemate percussit Henricus veritus ne Germani episcopi & Principes ab eo, tanquam sacrorum communione priuato delicerent, cepit veniam à Pontifice precari. Gregorius Canusium Mathildis oppidum se receperat, quia intellexerat Henricum insidias ei parare, & poenitentiam simulantem veniam petere. Vnde Gregorius ei veniam denegabat. Tunc Henricus, qui ex Germania in Italiam venerat, ad oppidum Canusium accedens, Pontifice ita iubente, deposito omni regio cultu & ornatu, nudis pedibus lana veste indutus ad oppidi portas appropinquauit & intra primum murorum ambitum ieiunus toto mane per tres dies permanſit quamuis aspera hyems esset, & gelu cuncta rigescerent, veniam continuo petens. Tandem Gregorius veniam concessit, & eum à vinculo excommunicationis absoluit.

Henricus postea Pontifici parere recusauit. Vnde Pontifex eum iterum Sacrorum communione submouit, & tandem vt contumacem, Simoniacum & ecclesiæ iura occupantem omni Regno & Imperio priuauit: præcepitque Germaniæ Principibus, vt Rodolphum Sueuicæ Ducem in Regem Romanorum eligerent, Imperatorem futurum. Illi Pontificis iussu paruenerunt.

Alexander Tertius in Federico I. cognomento Aenobarbum anathematis sententiam tulit, eo quod Imperator sui iuris esse dicebat cognoscere & iudicare causam, quæ erat in schismate, alio nimirum contra Alexandrum Tertium electo. Magna tunc erat ecclesiæ perturbatio quamuis Principes, episcopi, ac populi, exceptis Germanis Alexandrum Tertium sequebantur: tandem Pontifex & Imperator conuenerunt, vt tota res Venetijs componeretur, quo nimirum Alexander Tertius sese contulerat. Ibi in Basilica S. Marci Alexandro Tertio Cardinalib. & episcopis astantibus sedenti Imperator, solempne & debitum obsequium ad pium pedum osculum inclinatus exhibuit. Et cum Federicus inclinatus ceruice collum pedi Pontificis submisisset, dixit Pontifex: *Super aspidem, & basiliscum ambulabis, leonem, & draconem concubabis.* Respondit Federicus: *Non tibi, sed Petro obsequium exhibeo.* Subiunxit Pontifex: *Et Petro, & mihi.*

Innocentius Tertius Othonem IV. Imperatorem coronauit: qui ante coronationem iureiurando promisit se ecclesiæ Romanæ iura defensurum, & Prælatorum electiones liberas relicurum, & appellationes ad Sedem Apostolicam fieri permissurum. Sed Otho coronatus contra fas, & sacramenti fidem multa ecclesiæ Romanæ oppida occupauit, & in Regno Neapolitanum exercitum hostiliter mouit, vt illud Federico II. adhuc puero, & sub tutoribus constituto eriperet. Cepitaliquot eius Regni vrbes, & inter eas Capuam. Pontifex crebris litteris, & nuncijs eum admonuit. At cum Imperator ab inceptis desistere recusasset, anathemate obstrictus est, & Imperio spoliatus, & Innocentius Germaniæ proceres monuit, vt nouum Cæsarem deligerent. Illi Pontificis imperata faciunt.

Gregorius IX. Federicum II. primum admonuit, ne ecclesiarum iura sibi vendicaret: vt liberas Episcoporum & Abbatum electiones relinqueret, & quæ Romanæ ditionis oppida, & bona occupauerat, restitueret: nec Clericos indebitis vectigalibus grauarer, & vt censum Ecclesiæ debitum persolueret, & sub anathematis pœna, primo quoque tempore in Syriam, cum exercitu recuperandæ Hierosolymæ causa traiceret. Federicus hæc præstare renuit, & quamuis iurauerat se ea omnia facturum, Sacramenti tamen fidem violauit, Pontifex eum sacris interdixit, & anathemate condemnauit.

Innocentius I V. in Concilio Generali Lugdunensi eundem Federicum II. sacrorum communio, omni regno & imperio priuauit, tanquam periurum, quippe qui læpius pacem quondam inter Ecclesiam, & Imperium temere violasset, & tanquam facriegum, vt qui fecisset capi Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ, & aliarum Ecclesiarum Prælatos, & Clericos, Religiosos, & sæculares venientes ad Concilium, quod Gregorius IX. duxerat conuocandum: & tanquam de hæresi non obscuris & leuibus, sed euidentibus, & magnis argumentis suspectum. Item tanquam Siciliæ, quæ est Ecclesiasticæ patrimonij, inuasorem, occupatoremque, vt pote qui eius regni Clericos, & Laicos ita vexasset, vt in seruitutem redeisset, eis pene nihil habentibus, & omnibus fere bonis hominibus inde eiectis, & cæteros qui remanserant, ibidem seruili quasi conditione viuere, & Romanam Ecclesiam, cuius sunt subditi, offendere, & multipliciter ac hostiliter impugrare compulisset. *Hæc in c. Ad Apostolica, De sent. & r. iudicatio, in sexto.*

Ioannes XXII. Ludouicum Bauarum Romanorum Regem, vna cum Federico Austriaco designatum anathematis sententia obstrinxit, & omni iure, si quod habebat Imperij, & Ducatu Bauariæ tanquam Ecclesiæ hostem, hæreticum, & hæreticorum fautorem priuauit. Fuerunt duo Romanorum Reges electi, Ludouicus, & Federicus quibus ad arma concurrentibus, initio in Bauaria atroci prælio, victoriam Ludouicus obtinuit, & aduersarium Federicum captum in custodia tenuit, cum tandem ea lege dimissus, ne ille in Germania, dum viueret ipse Ludouicus, vel in Italia Regni iura, & titulos haberet. Cum autem Ludouicus excommunicatis, & hæreticis, ac schismaticis, & seditiosis hominibus fauisset, Pontifex tres ad eum Legatos destinauit, qui iuberent eum Imperij ditione excedere, nec eius iura vsurpare, aut violare. Eum legitimum esse Imperatorem negantes, quippe qui nihil iuris in Italia haberet, eo quod nondum esset ab Ecclesia in Imperio confirmatus. Ea legatione Ludouicus irritatus, Hæreticis, & excommunicatis Vicecomitibus Mediolanensibus opem & auxilium inuito Pontifice præstitit. Quod ægè ferens Pontifex, Auenione in publico Consistorio 8. Idus Octob. anno partus Virginæ 1313. cum sacris, & piorum communione interdixit: eo quod munus Imperatorium antequam id sibi Ecclesia confirmasset, contra Canones & iura exercuisset, trium mensium spacio ei assignato, quo & imperij iura deponeret, & coram Pontifice adisset causam dicturus, quod Hæreticis Ecclesiæ hostibus fauisset. Ludouicus à Pontifice ad Generale Concilium per Oratores Auenionem missos, prouocauit. Pontifex censuras renouans contra illum Crucem prædicari iussit: magnas Cruces signatis Indulgentias concedens. Ludouicus procerum Germanorum conuentu habito, publice Pontificias censuras neglexit, negans eum esse legitimum Pontificem, ac prouide ad Generale Concilium Romæ celebrandum, & verum Christi Vicarium futurum appellare dicebat. Anno itaque salutis humanæ 1327. cum exercitu in Italiam venit, & Urbem ingressus, Populi præfectum constituit, & concione in Capitolio habita, totius populi suffragijs, Urbis Senator, & Princeps in annum creatus est: & tandem in Basilica Vaticana nouo ritu coronatus est Rex Romanorum à quatuor ciuibus Romanis Laicis, Deinde

anno 1330. fratrem Petrum ex Vico Corbario à gri Reatini ex Ordine Minorum Apostatam, & Schismaticum in Papam elegit, & creauit, & mox hic Antipapa Nicolaus V. vocatus ipsum Ludouicum Bauarum in Imperio confirmauit. Ioannes Vigelinus secundus Antipapam illum, eiusque fautores anathemate damnauit. Cum autem Ludouicus Bauarus in Germaniam redisset, audita morte Federici Cæsaris candidati, Pisis Antipapam reliquit, quem Pisani captum Auenionem ad Ioannem Vigelinum secundum miserunt: postmodum in publico Consistorio inserto in collum laqueo, Petrus Corbarius abiicit, sese ad pedes Pontificis veniam, & vitam ab eo precatus, qui suæ fidei professionem in hunc modum recitauit, vt continetur in Catalogo Romanorum Pontificum, quem, teste Ciaconio, Viennensis Ecclesia conseruat: *Nomine Dei Patris Omnipotentis, & Filij, & Spiritus sancti: quoniam iuxta sapientis doctrinam occultantibus scelera sua, denegatur directio: pure autem consciens, & gra penitus deserenti est misericordia re promissa: in circo Ego frater Petrus de Corbario, de Ordine Fratrum minorum sceleratissimus peccatorum hoc considerans, & attendens, volens, in misericordia veritatis, quam vbique deserui, dirigi: & misericordiam, & gratiam inuenire, quamuis super Pisis existens coram Reuerendis Patribus Domino Simone, Archiepiscopo Pisano, & Domino Gulielmo Episcopo Lucensi, & discreto viro Magistro Raymundo Stephani, Clerico Papalis Camera, & Apostolico Nuncio, presentibus multis Prælati alijs, ac Religiosis, & Nobilibus ac populis civitatis Pisana, errores meos, & scelera sponte cum ingentis cordis amaritudine confessus fuerint, & à præfatis Archiepiscopo, & Episcopo, auctoritate Apostolica per litteras Apostolicas patentes eisdem hæc parte concessas, lætè prius confessione mea, & abiuratione errorum meorum, & præfatis iuramento de stando, & parendo mandatis Apostolicis, beneficium absolutionis habuerim ab omnibus sententijs iuris, & hominis: nihilominus tamen adhuc errores meos, & scelera mea in presentia Sanctitatis vestre, Domini Ioannis summa providente clementia, Summi Pontificis veri, ac vnicuique Domini Iesu Christi in terris Vicarij, & Ecclesiæ sacrosanctæ Catholice, & in presentia vestri Sacri Collegij Dominorum Cardinalium confitutus, intendendo, & volo recognoscere, & abiurare errores meos, & alia facere, quæ vestra Sanctitas duxerit ordinanda. In primis itaque confiteor, & cum ingenti amaritudine animi cognosco, quod cum seductor ille schismaticus & hæreticus manifestus Ludouicus à Bauaria, dudum iure sibi quod sibi quaesitum fuerat, ex electione discordi, de ipso in Regem Romanorum celebrata, iuste priuatus fuisset per Sedem Apostolicam, ac vt hæreticus, ac fautor Hæreticorum notatus, & multis hæresibus & fautoribus Hæreticorum, & schismaticis condemnatus, ad Urbem Romanam imbutus diabolico spiritu peruenisset, Religiosus vir minister Romanae Provinciae, Ordinis Fratrum Minorum, Dominus Ioannes, Dei gratia, S. Theodori Diaconus Cardinalis, Sedis Apostolicæ, & Sanctitatis vestre Legatus, pro maiori obseruatione interdicti, cui iurauerat per vos, Sanctiss. Pater, supposita Urbs prædicta, et ipsam Ludouici aduentu percepto, mibi, & alijs fratribus in eadem Urbe morantibus, sub virtute obedientiæ & excommunicationis penis, quas non parentes ipso facto incurerent, publice iniurixisset, vt dictam Urbem omnes & singuli exiremus: Ego infelix peccator, præceptis huiusmodi non obstantibus, in eadem Urbe presente Domino pessimo Hæretico & Schismatico Ludouico, & assistentibus ei pluribus alijs Schismaticis, & Hæreticis condemnatis, & reprobatis per Sanctitatem Vestram, & Ecclesiam sanctam Dei pertinaciter remanere præsumpsi, & in ea licet esse iuste & sancte per vos Ecclesiastico interdico supposita, celebrant diuina sapientia: Immo quantum in me fuit, veritas prophanasui. Deinde cum idem perfidus Ludouicus datus in sen sum reprobum se de facto fecisset in Imperatorem coronari à certis Romanis perfidis, & contra nos, Beatiss. Pater, diaboli- cam, & iniquissimam depositione, imo vero adustione promulgasset sententiam, & processus diuersos, temerarios, falsos, & iniustos, meque ad quorundam infidorum principalium Romanorum, Clericorum, & Laicorum instantiam eius sequen-*

tium,

tium, una cum ceteris de Clero, & Populo possum eius exempli-
 bus, & fautoribus ad hoc secum vocatis, in Papam, & Sum-
 mum Pontificem, immo verum Antipapam damnatum, & se-
 ptem elegit: Ego miser indultus in o seductus, & multo-
 rum tam Clericorum, quam Laicorum, eius fauorem, & sequa-
 cium dicta Urbis precibus importunis, & perurgentibus instan-
 tijs, & insidiosis, & erroneis assentium, quod Papa Impera-
 torē deponere poterat, & loco depositi alium ordinare, & quod
 per consequens eidem Hæretico, & Schismatico Ludouico, qui
 tunc in futurum Imperatorem denique coronari de facto fece-
 rat, & vos Pater Beatiss. abusue deposuerat, in ea superbissi-
 ma elatione, more Luciferi, ambitioneque damnabili, nihilomi-
 nus execratus huiusmodi electionem tam nefandam quam re-
 probe, imo malitiose consensum meum contrarium, & omni pœ-
 na dignissimum non erubuit adhibere, & subsequente consecrari:
 imo execrari ab Hæretico, & Schismatico Iacobo dudum Cestel-
 lano episcopo, & excommunicato, & deposito, & coronari à di-
 cto Ludouico de Bannaria Schismatico, & Hæretico me permisi,
 licet ad eum & si verus Imperator existeret, sicut tenere non e-
 rat: Egoq. verus essim Papa, sicut in veritate non eram, sed
 Antipapa potius Schismaticus, hæreticus, & iniquus, ac neque
 ad me quidquam talis coronatio pertineret. Item quod Cardi-
 nales, imo verius Anticardinales, & omnes Officiales quos ve-
 rus Papa esse habere solitus, de facto ordinare presumpsi, & illam-
 que more Papa, licet essim reprobus & damnatus, fuisse, &
 habui, ea q. usque sui temere, & ubique. Et vultatum meum per-
 uiculisissimum, & Ludouici prædicti damnati, & ob falsas opi-
 niones Hæretici, & schismatici Michaelis de Cesena dudum Ma-
 gistri Generalis, Ordinis fratrum Minorum, scilicet quod Chri-
 sti & eius Apostoli in his qua habuisti dicuntur, non habuerunt
 nisi tantum usum facti simplicem, possem fortius ac preceptius
 stabilire, Dei timore postposito extendi ad omnia illicita manus
 meas processus, & depositionis sententiam, Ludouici prædicti
 Hæretici manifesti contra vos Sanctissime Pater fulminatam,
 & suppleve omnem defectum, si quis esset in ipsis, ex certa sci-
 entia, & de plenitudine potestatis, non solum illos confirmare, &
 mei scripti communitate patrocinio non erubui, sed & denuo se-
 minare, declarare, publice omnia & singula in dictis processibus
 promulgata presumpsi.

In quibus quidem processibus Ludouicus prædictus pronun-
 ciabat fore hæreticum, & scriptura sacra contrarium dicere,
 quod Christus & Apostoli in his qua habuisti leguntur, habue-
 runt aliud, quam simplicem usum facti.

Ex qua quidem pronuntiatione euidenter concluditur, ip-
 sum & me etiam ex confirmatione, pronuntiatione, & predica-
 tione prædictis in damnatam hæresim post constitutionem ve-
 ram Apostolicam de fratrum vestrorum consilio promulgatam
 incidisse, & nihilominus ad diuersos Reges & Principes meus li-
 teras desinasti, per quas ad eorum notitiam deducebam, quo-
 modo vos Pater Beatiss. cui multa obiecta hæretica & erronea
 in eisdem literis imponebam, suggerentibus dictæ hæreticæ se-
 leratis Ludouico & Michaele, ac iuxta votum suum ordinati-
 onibus per eundem Ludouicum, ac per me fuerat is depositus, &
 sententialiter condemnatus, eosdem Reges & Principes exhor-
 tando nihilominus & rogando, ut vobis tanquam Papa non
 parerent in aliquo, nec fautores aliquos exhiberent, sed contra
 vos potius mihi, & dicto Ludouico præberent auxilium, consi-
 lium, & fauorem.

Nec his contentus, tam in Vrbe, quam in pluribus ciuitati-
 bus, & locis alijs Clericos, & saculares, & Regulares compul-
 li, ut non obstantes interdictioni, cui per vos, Sanctiss. Pater evant
 supposita loca ipsa, in eisdem celebrarent, immo verius quan-
 tum erat in me, profanarent diuina. Talia quoque in Eccle-
 sijs posui tam in Vrbe, quam alibi: pro quibus, & alijs, orna-
 mentis, & nonnullis rebus alijs ipsas spoliasti, Fideles insuper
 Prælatos, nonnullos Clericos in dignitatibus, & beneficijs alijs
 Ecclesiasticis constitutos, suis priuasti prælationibus, & dignitati-
 bus, & beneficijs alijs Ecclesiasticis: in illis prescindo, vel hæ-
 reticos, vel schismaticos, vel eorum fautores, & plerumque non
 absq. simoniacâ prauitate, quibus in illis scilicet, quorum hæc
 prælatio requirebat, de facto, cum de iure non possem per me,
 vel alium munus consecrationis, imo verius execrationis im-

pendi. Contra fratres quoque Minores non parentes Michaeli
 prædicto tanquam Generali Ministro, qui tunc depositus erat,
 in se etiam condemnatus de Hæresi, & Schismatico declara-
 tus: & alius per Generale Capitulum conuocatum in Genera-
 lem assumptus, & contra seruantes interdictionem per vos, vel Lega-
 tos, vel Missi vestros alias promulgata, vtriusq. sui inualiditate
 & temporali potestate, & gladio procedere non timui. Eadem
 Michaeli & sequacibus suis Hæreticis & Schismaticis imper-
 tuendo iniuste & temere auxilium, & fauorem. Indulgentias,
 dispensationes insuper Sedi reservatas Apostolicæ concessi, de
 facto etiam feci, ut nonnulli, qui pro Pontificibus se gererant,
 ut sacros ordines celebrarent, in quibus ordinibus preses, ut
 credo, ad sacros promouerunt temere: cum eis veritate præfata
 licentia non liceret. De Patrimonio quoque B. Petri in vniuerso
 loco ad tempus, & interdum in perpetuum disponere non timui.
 Hac omnia, & plura alia contra Deum, & sanctam Ca-
 tholicam Ecclesiam, & vos Beatiss. P. verum, & vnicum Iesum
 Christi Vicarium & cognosco, & confiteor nulla fore, & cassa, &
 inania vix potest eo cui faciendum non competebat, attentata.
 Quodque quantum ad me spectare potest, quatenus processibus
 de facto, reuoco, & nulla fore, & fuisse pronuncio, & declaro.
 Confiteor insuper, me credere & tenere fidem illam, quam S. R.
 E. tenet ac vos P. S. tenetis, prædicatis & docetis. Huiusmodi
 Confessionem Auctori Viennensis Catalogi cum recitasset,
 addidit quæ sequuntur de suo: Post autem facta confessio-
 ne prædicta in iudicio, abintrauit omnes & singulos errores &
 articulos erroneos prædictos expressim & sigillatim. Et iura-
 uit parere mandatis Ecclesiæ, & Domino Papa potius iustitico-
 dia, & absolute non a vinculis excommunicati attonito, & re-
 dintegrari Ecclesiæ unitati, à qua dissociatus fuerat per eun-
 dem D. Papam absolutus, & redintegratus Ecclesiæ unitati,
 referat a ordinatione & declaratione penitentis sibi iniungenda
 pro præmissis, pro quibus & singulis fuerint ad æternam rei
 memoriam facta publica instrumenta. Data Auenione 8. Idus
 Septembris. Pontificatus præfati Domini N. Papa an. 15. Dominica
 Incarnationis 1330. Quibus prædictis præfatus Petrus fuit de-
 manter & misericorditer susceptus ad penitentiam, & positus
 in decenti custodia ad cautelam, ut probaretur, an ambularet
 in luce, an in tenebris, ibique tractatus fuit ut familiaris, sed
 custoditus ut hostis. Pontifex eius orationi respondens, nimio
 gaudio illachrymans, & de terra sublatum osculatus est. Ne ta-
 men Christiana Respub. turbaretur, sibi in Italiam rediit,
 cubiculum, libros, custodes, ac Viliam in Palatio Pontificio
 Auenionensi illi dedit custodiendis mandatis, ne quemquam abo-
 quere. Itaque in illo silentio per triennium, & mensis vixit.
 Quem mortuum Minorum habitu indutum, Auenione ad
 Minorum Ecclesiam honorifice sepeliri Pontifex fecit.

Octauo quaeritur: Quanto honore Romani Imperatores
 exceperint: Summos Pontifices accedentes ad se:
 Saepè contigit, vt Summi Pontifices Romanorum Imperatores
 Iulius de causis adierint, quos ipsi Imperatores
 honorifice exceptos multis debitis obsequijs profecti
 sunt.

In primis teste Anastasio Bibliothecario Iulianus Imperator
 eo nomine primus cum omni ciuitate Constanti-
 nopolitana, cum ceteris & ceteris in honorem Aposto-
 lorum Petri, & Pauli Ioanni Papæ I. obuiam processit ad
 duodecimum miliarium, cum nullum alium Pontificem
 vidisset Orientis, & ipse Iulianus Imperator dans hono-
 rem Deo, humiliavit se pronus in terram, & adorat
 Beatissimum Ioannem Papam, de cuius manu cum gloria
 coronatus est Imperator.

Iulianianus est Constantinopolitanus Imperator Con-
 stantinum Papam venerabundus excepit: Accidente
 Constantinopolim Constantino, Tyberius Iulianianus fi-
 lius, & Cyrus Patriarcha cum Patricijs Clericis & ciuibus
 vniuersis obuam ad septem millia passuum exierunt &
 in Urbem equis ornatissimis cum comitatu suo impo-
 situm, Prouinciam chlamydem demore indutum indu-
 xerunt, & in ædibus Placidie, vbi paratum erat hospiti-
 um, collocarunt. Iulianianus de aduentu Pontificis certior
 factus, litteras ad eum ex Bythinia misit, gratijs

actis rogans, vt Nicomediam accederet: nam se ille quoque processurum promisit: Profectus est ergo Nicomediam Constantinus Papa ingenti honore ab illa quoque ciuitate exceptus. Imperator eam Vrben ingressus ad Pontificem ex composito expectantem accessit: & de more coronatus, ad eius pedes procubuit, & ei osculum dedit.

Stephanus II. in Franciam pergens, ad Pipinum Francorum Regem, continuato itinere ad Monasterium S. Mauritij peruenit, quo Rex etiam se venturum ostendebat. Ibi eum Floradus Abbas, & Rotardus Dux obuiam a Pipino missi honorifice exceperunt, & Regis nomine vt Pontigonem accedere vellet, orantur. Progredienti inde ad Pontigonem Pontifici, Pipinus ad centum millia passuum Carolum filium, qui postea Magni cognomen obtinuit, obuiam cum suis optimatibus misit. Ipse cum vxore ad tertium lapidem sese obtulit, & ad eius conspectum de equo descendens, & se ad tertium inclinans vna cum coniuge, & filijs, & optimatibus suis, ipsum excepit: & cum ad aliquod spatium operam stratoris Pontifici dedisset, cuncto cum canticis & laudibus occurrente populo, in regiam Pontigonis perduxit.

Carolus Magnus vbi venientem ad se, superatis Alpibus, Leonem Tertium cognouit, magno sibi excipendum honore constituit: & ne Pipino Patre in hoc officio, & obsequio inferior videretur, qui Stephanum Pontificem complexus, effusa in omnem honorem magnificentia fuerat, habito conuentu ad Rhenum in loco, qui Lipia dicebatur in castris Pontificis aduentum operiri decreuit. Primum autem Hildimaldum Archiepiscopum & Cappellanum suum, deinde Pipinum filium Regem, qui forte tunc apud ipsum erat, cum honestissimo procerum comitatu obuiam misit: post eum ipse quoque occurrit, & solemniter venerandus excepit. Post oscula & amplexus inuicem datos, Pontifex, *Gloria in excelsis Deo*, decantauit, & reliqua suscipiente Clero, solemnem super altantem populum precationem effudit, & inde ad hospitium sibi paratum, Rege regiaque familia deducente, diuertit.

Ludouico Lotharij Imperatoris filio, Caroli Magni pronepoti, venienti Romam, Sergius II. tria obuiam agmina misit, & ipse in summis Basilicæ Vaticanæ gradibus de mote facto Clero vndiq; circumfuso assedit. Primum vniuersi Iudices cum vexillis ad nouem ferme millia passuum Ludouico occurrerunt: deinde omnes militiae scholæ decoras laudes canentes cum patronis ad primum lapidem: postremo angusta cum signis Cruces ad portam Verbis exiit, Ludouicus, vt postquam factatas Cruces aspexit, protinus ex equo descendit, & populo, iudicibus, & scholis præcedere iussis in Basilicam Vaticanam pedestris accessit, & sui proaui Caroli exemplum imitatus, & per gradus ad Pontificem progressus, osculum sancto eius pede infixit: & dextera eius apprehensa, ad postes ædis argenteos peruenit.

Idem Ludouicus iam Imperator coronatus, cum ex Vrbe profectus Lombardiam versus iter suscepisset, ad eum officij causa Nicolaus I. in castra venit, quod vbi Ludouicus intellexit, obuiam ad aliquantum vita spatium processit, & ex equo desiliens frænum equi Pontificij per integrum sagittæ iactum tenuit, & conuiuio sub militati tabernaculo excepit.

Othonem I. cognomento Magnum Ioannes XII. in Vrbe excepit in Vaticanæ Basilicæ summis gradibus, vna cum Clero sedens. Otho vero vbi ad Pontificem accessit, sese ad pedes eius abiecit.

Henricus IV. cum ad Vrben venisset, exceptus est primum ante portam à Iudæis, inde in porta à Græcis, post ab vniuerso Clero Paschalis II. præcepto. Ipse vero Henricus ex equo desiliit, & pedibus ad Vaticanæ Basilicæ gradus cum laudibus peruenit. Vbi vero ad superiores gradus ascendit, in quibus Pontifex cum Cardinalibus, & tota Cantorum schola sedebat, ad eius pedes venerandus,

procubuit: deinde surgens, partes stratoris de more impleuit. Inde ad dexteram Pontificem habens magno cum populi plausu ad postes ædis argenteos processit.

Ludouicus VII. Francorum Rex, & Henricus II. Rex Anglorum ad Ligetim amnem apud Totiacum oppidum, Alexandrum III. eo accedentem eximij honoribus exceperunt, quippe qui stratorum officio functi, pedes dextra, læuaque frænum equi tenuere, & ad preparatum tabernaculum perduxere, & eius auctoritate pacem inter se confirmauere.

Federicus I. cognomento Enobarbus Venetijs ad Basilicam S. Marci processit causa componenda pacis cum Alexandro Tertio, qui ex composito Cardinalibus, & Episcopis circumfusus, in ipsa Basilica sedebat. Federicus vbi ad Pontificem accessit, inclinatus ad terram, pium ei pedum osculum exhibuit: inde dextrum Pontificis latus regens, ædem intrauit. Postridie eius diei Alexander rogatus à Federico, sacrificium facturus, ad prædictam S. Marci ædem accessit: ei aduenienti Federicus obuiam extra Basilicam processit: & ad dextram receptum, in eam introduxit: Perfectis sacris ad fores profectus, & facto stratoris officio, ascendenti in equum Pontifici strepam tenuit, & omne obsequium præstitit, quod eius antecessores Pontifici antea præstare consueuerant.

Quædam alia de Rom. Pontificibus traduntur: Gregorius Magnus, vt habetur in vita ipsius, lib. 2. cap. 1. frequenter vltus est hoc cognomento: *Gregorius seruus seruorum Dei*: quod deinceps reliqui Romani Pontifices sæpe usurparunt. Vnde Auctor nomine Eusebij Emillensi in *Homilia Dominica xxj. post Pentecosten* sic ait: *Romanus Episcopus Episcoporum omnium maximus. Seruum Seruorum Dei in suis Epistolis se esse scribit.* Imitatus est Gregor. Magnus alios Patres se antiquiores. Nam Damasus Epist. 3. hoc etiam cognomine vltus est: *Damasus*, inquit, *Seruum Seruorum Dei, atque per gratiam eius Episcopus sanctæ Catholice vrbis Romæ.* Augustinus Epist. ad Vitalem Carthaginensem numero 107. ait: *Seruum Seruorum Dei: Idem ad Probam viduam Epist. 121. Augustinus Episcopus Seruus Christi, Seruorumq; Christi famulus Probe in Domino dominorum sal.* Fulgentius ad Galliam de Statu Viduarum: *Dominæ*, inquit, *illustri, & in Christi timore venerabili filia Gallia, Seruorum Christi famulus.* Eodem titulo vtitur scribens ad Probam, Venantiam, Eugypum Abbatem, Theodorum Senatorem. Paulinus Aquileiensis Patriarcha scribens aduersus Felicem Vrgelitanum, & Eliphandum Toletanum: *Quapropter, inquit, ego Paulinus licet indignus peccator, omniumq; Seruorum Domini vltimus seruus.*

Antiqua est consuetudo, vt Rom. Pontifex dicatur Beatissimus & Sanctissimus nimirum quia verus & vnicus Christi Vicarius in terris. Hæc nomina siue titulos tribuerunt Rom. Pontifici Egyptij, & Athanasius, Iustinus Imperator. scribens Hormidæ Papæ.

Gregorius VII. conuentu Romæ habitò inter alia constituit, vt solus Romanus Pontifex Papa diceretur: olim enim, vt constat ex Cypriano, Hieronymo, & Rufino Episcopi aliquando Papæ vocabantur.

Teste Fulberto Carnotensi Episcopo epist. 50. à Clemente II. & Damaso II. qui natione Germani fuerunt, introductum est, vt Rom. Pontifices in signibus Gentilitijs vterentur: quod postea Leo Nonus retinuit, cuius in signe erat leo niger in scuto 8. lilijs ornato, fuit enim natione Gallus. Leonem IX. secuti sunt Victor II. natione Sueuis, & Stephanus IX. Lotharingus, quem morem successores seruarunt. Veteres enim Pontifices talem morem non leguntur habuisse.

Vltimo annotandum est ex multis variisque nationibus fuisse Rom. Pontifices creatos.

Natione Galli fuerunt quatuordecim, Siluester II. Leo IX. Stephanus IX. Urbanus II. Callistus II. Martinus IV. Clemens V. Ioannes XXII. Benedictus XII. Clemens VI. Urbanus V. Gregorius XI. Innocentius V.

Natione Germani fuerunt quatuor.

Grego-

Gregorius V. ex Saxonia. Victor I. ex Suetia, Clemens II. Saxo. Damasus II. Bauarus. Hispani fuerunt quatuor. Damasus I. Lusitanus, Ioan. XXI. Lusitanus, Callistus III. Valentinus. Alexander VI. Valentinus. Ex Anglia vnus est electus Adrianus IV. Ex Flandria vnus quoque Adrianus VI. Ex Græcia XV. Anacletus, Eleutherius, Thelesphorus, Higinus, Antherus ex magna Græcia, quæ est in Italia, vulgo Calabria, Xistus II. Canon, Ioannes V. & Ioannes VI. ex Magna Græcia. Dionysius ex eadem Prouincia, Eusebius, Zozimus ex Magna Græcia. Ioannes VII. ex eadem prouincia. Zacharias item Calaber. Alexander V. Cretensis.

Ex Syria fuerunt creati septem. Euaristus, Anicetus, Sisinius, Constantinus, Gregorius III. Theodorus, Sergius I. Ex Africa tres, Victor I. Melchiades, Gelasius I. Sardi fuerunt duo. Hilarius & Symmachus. Natione Itali, aut etiam patria Romani, fuere multi, quos memorare necesse non est.

Sieulos aliqui numerant duos, Agathonem, & Leonem Secundum. Sed alij dicunt eos fuisse ex Valle Sicilia, quæ est in prouincia Abrurij vltioris.

Mos osculandi pedes Romanorum Pontificum est per antiquus: & introductus, eo quod Rom. Pontifex tanquam supremus Vicarius refert & repræsentat in terris Christum Dominum. Porro Magdalena Christi Domini pedes osculando, suorum peccatorum veniam impetrauit.

Carolus Magnus Imperator Adriani Pontificis pedes osculatus est. *Blondellus Decad. 2. lib. 1.* Iustinianus Secundus Constantinopolitanus Imperator Nicomediæ pedes Constantini Papæ populo spectante osculatus est. *Anast. Bibliotheca. & Platina in Vita Constantini Papæ.* Henricus eo nomine IV. Imperator Romanorum ad pedes Paschalis II. se prouoluit. *Chronicum Cassin. libr. 4. cap. 41.* Luitprandus Rex Longobardorum ad pedes Stephani Secundi prostratus osculum exhibuit. *Blon. Decad. 1. libro decimo.*

Ludouicus Lotharii Imperatoris filius sui proauis Caroli exemplum imitatus Sergio Secundo obuam procedens sancto eius pedi osculum infixit. Ludouicus Septimus Rex Francorum, & Henricus Secundus Rex Anglorum Alexandrum Tertium eximij honoribus exceperunt, stratorum officio functi, pedes dextra læuæque equi facrum tenere. Federicus I. cognomento Aenobarbus Venetijs in Basilica S. Marci coram Cardinalibus, & Episcopis, ubi ad Alexandrum Tertium accessit, inclinatus ad terram pium ei pedum osculum præbuit. Crescentius Romanus Orthonis Imperatoris aduentum formidans, Ioannem XVI. à se profugatum, ex Hetruria reuocauit, eique cum cæteris Senatorij Ordinis viris, & ingenti plebis multitudine obuam processit, & ad pedes eius abiectus, eos osculatus est, & supplicem veniam obtinuit. *Platina.*

De Lino, & Cleto dubitandum non est, eos fuisse Rom. Pontifices ante Clementem Romanum: eos enim Catholica Ecclesia in Canone Missæ ante Clementem Romanum ordine recenset. Item si Clemens statim post B. Petrum Pontifex fuisset, cum ad tertium vsque Traiani annum peruenerit, ut Hieronymus & alij testantur, consequens esset vixisse cum in Pontificatu plus quam 33. annis: cum tamen nullus Romanorum Pontificum B. Petri in Pontificatu annos attigerit.

Obijcies, Clementem fuisse à beato Petro nominatum, & electum, ut post se in pontificatu sederet. Respondet, id verum esse: sed & Clemens ipse suo iure cessit, & Ecclesia Romana statim post Petrum, Linum Pontificem creauit, & post Linum, Cletum, ne inde traheretur exemplum à Rom. Pontificibus, ut sibi successores nominarent.

Si iterum opponas id quod scribit Ioannes III. in Epistola ad Episcopos Germaniæ, & teste Mariano Scotto Leo Secundus, Linum, & Cletum fuisse Petri adiutores, non Romanos Pontifices? Respondeo, eum solum dixisse, fuisse beati Petri adiutores tantummodo, nimirum ipso Petro viuente, qui cum ab Vrbe sæpe abfasset promulgandi Euangelij causa, Linum, & Cletum sibi adiutores adsciuit, qui ipso absente Vicarij eius in vrbe relinquuntur, ut Christiani ipsorum opera, cura, & diligentia in religionis Christianæ officio continerentur, & alij ad Christi fidem traherentur.

Finis Libri Quinti.

IOANNIS
AZORII LOR-
CITANI E SOCIE-
TATE IESV,
INSTITUTIONVM
MORALIVM
Pars secunda:

LIBER SEXTVS,

Quo Iure beneficia Ecclesiastica sint
instituta.

CAPVT PRIMVM.

Hoc libro breuiter explicabo, quibus modis beneficia Ecclesiastica Canonice & legitime acquirantur. Nam tribus superioribus libris explicui, quorū sint beneficiorum genera, & quæ potestas, munus & officium singulorum Beneficiorum etiam Episcoporum, & superiorum Antistitem, Cardinalium itidem, & Romanorum Pontificum.

Primo quaeritur, Diuino ne, an Canonico iure beneficia sint instituta? Hanc questionem copiose disputauit Ioannes Selua in *Traictatu de beneficijs parte prima, quaestione quarta.* & post eum Hieronymus Gigas in *Traictatu de Pensionibus quaestione secunda.* & vterque testatur sententiam esse communem consensu receptam, Ecclesiastica beneficia esse iure Canonico, non diuino instituta: cuius sententia Auctores Ioannes Selua citat ac refert Abbatem, Archidiaconum, Dominicum, Cardinalem, & Felinum: & certe ea colligi videtur ex cap. 1. & 2. *distinct. 22.* vbi dicitur Romanum Pontificem instituisse Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & alios ad dignitatum gradus euectos.

Idem etiam colligitur ex cap. *In illis, distinct. 20.* Præterea in cap. *licet, in principio de Præben. in sexto,* & in Clement. 1. *ad finem, Vltimo pendente* habetur, Romanum Pontificem plenam & liberam in beneficijs potestatem habere: at si beneficia essent iure diuino constituta, non posset Pontifex plene de his, & suo nutu decernere. Huc accedit, quod Pontifex potest ad nutum, & ad tempus, & sub conditione beneficia conferre. cap. *Si gratioso, de rescript. in sexto, & cap. Veniens, de filijs Presbytero. & cap. Quamuis sic*